

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Кафедра українознавства та загальної мовної підготовки
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗПВС 03 історія світової культури
(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: 1. Дизайн промислових виробів і об'єктів.
2. Дизайн інтер'єру

(назва освітньої програми)

Спеціальність: 7.02020701 «Дизайн»
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 6.020207 «Дизайн»
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
українознавства та ЗМП
(найменування кафедри)

Протокол №1 від 14.08.2020 р.

м. Запоріжжя 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ЗПВС 03 історія світової культури Вибіркова дисципліна Цикл загальної підготовки
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач	Сигида Галина Анатоліївна, старший викладач кафедри українознавства та загальної мовної підготовки
Контактна інформація викладача	(061) 7698375 кафедра українознавства та ЗМП + 38(050)4841209; e-mail: sygga12@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	згідно до розкладу занять: https://zp.edu.ua/rozklad-zanyat-ta-konsultacyi-19 дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/
Обсяг дисципліни	Кількість годин – загальний обсяг 90 годин кредитів – 3 кредити ЕКТС розподіл годин: 28 лекцій - семінарських 62 самостійна робота вид контролю – іспит
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Пререквізити та постреквізити дисципліни «Історія світової культури» наведено у структурно-логічній схемі.	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
«Історія світової культури» спрямована на ознайомлення студентів із найбільш визначними культурологічними теоріями, здобутками світової та української культури, формування системи знань про закономірності культури, формування цілісного уявлення про шляхи розвитку людської цивілізації, основні її етапи та культурно-історичні епохи, пізнання загальних закономірностей культурної еволюції, самобутнього характеру української культури, її тісних взаємозв'язків із європейською та світовою культурою Загальні компетентності: К3.01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності К3.02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. К3.04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. К3.05. Здатність працювати в команді. К3.07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Фахові компетентності: Компетентності за дисципліною: - знання загальних етапів культурно-історичного процесу; - рівень розвитку матеріальних і духовних цінностей та пріоритетів; - знання художніх стилів та шедеврів духовної культури, провідних діячів науки і культури; - розуміння загальних рис сучасної культури та її особливостей.	

Результати навчання:

- **ПРН1.** Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.
- **ПРН5.** Розуміти і сумлінно виконувати свою частину роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.
- **ПРН13.** Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.
- **ПРН14.** Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.
- **ПРН15.** Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія світової культури» є формування системи знань з історії розвитку культури у різних регіонах світу, визначення спільних та особливих рис культурного процесу.

- формування у студентів поглибленого розуміння фундаментальних понять і категорій теорії культури;
- оволодіння сучасними методами культурологічного аналізу;
- особливості розвитку культури певних регіонів з характерним історично визначеним рівнем розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людей;
- виховання високого рівня художньо-естетичного смаку;
- найвидатніші культурні досягнення людства в стародавню добу, в період середньовіччя та нового часу, на сучасному етапі;
- надзвичайна цінність культурних надбань людства і кожного окремого народу.

5. Завдання вивчення дисципліни

Завданням навчальної дисципліни є:

- ознайомлення студентів із найбільш визначними культурологічними теоріями, здобутками світової та української культури;
- формування системи знань про закономірності культури;
- формування цілісного уявлення про шляхи розвитку людської цивілізації, основні її етапи та культурно-історичні епохи;
- пізнання загальних закономірностей культурної еволюції, самобутнього характеру української культури, її тісних взаємозв'язків із європейською та світовою культурою;

- формування широкого гуманістичного світогляду .

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність культури як суспільного явища. Культура первісного суспільства. Цивілізації Давнього Сходу: світове значення. Культура античності.

Тема 1. Сутність культури як суспільного явища. Історичний характер уявлень про культуру. Типологія, структура та функції культури. Мистецтво як феномен культури. Цивілізація. Взаємозв'язок культури та цивілізації. Природа та культура. Осягнення сутності культури, або хоча б наближення до розуміння цього феномену є важливою умовою самореалізації особистості, позитивного вирішення суперечностей між особистістю та соціальним середовищем, людством та природою. Зрозуміти сутність культури можна лише через призму продуктивної діяльності людини, суспільства, всього людства : створюючи матеріальні потреби свого існування, людина, спочатку й не усвідомлюючи цього, а потім цілком свідомо розкривала свій духовний світ, тобто здібності і вміння, знання і світогляд, соціальні почуття й національний характер. Кожна культура – неповторний всесвіт, створений певним ставленням людини до світу і власне до себе. Кожна культура є засіб творчої самореалізації, тому вивчення різних культур збагачує нас не тільки новим знанням, але й новим творчим досвідом. Фахівці вважають, що нині використовується близько чотирьохсот визначень культури. Кожне має право на існування, однак суворий науковий підхід вимагає відмовитися від примітивізму та односторонності. У всьому розмаїтті визначень культури існує три основних підходи: антропологічний, соціологічний і філософський. Культура – це перед усім людське відношення до природи, що виникає в ході історії і повністю розкривається лише на певному етапі суспільного розвитку. Розвиток культури супроводжується виникненням та становленням самостійної системи цінностей. До них належать : міфологія, релігія, наука і мистецтво.

Тема 2. Культура первісного суспільства. Матеріальна культура кам'яного віку. Формування релігійної свідомості. Первісне мистецтво та архітектура. Первісна культура є межею, що відділяє світ людей від світу тварин. Її вивчають археологи, етнографи, етнологи. Культура первісної доби це насамперед культура матеріальна. Велику роль у житті давньої людини відіграли метали та техніка виготовлення знарядь праці, зброї, прикрас. Матеріал, який відігравав провідну роль у господарському житті, давав назву відповідному історико-культурному періоду: кам'яна доба, мідна доба, доба бронзи та заліза. У соціокультурному відношенні людство пройшло різні стадії розвитку: від людського стада за часів раннього палеоліту, до родової, сусідської та племінної общини за часів мезоліту та неоліту. За доби мезоліту завершується формування великих рас. Кардинальні зміни в матеріальній культурі первісної доби були спричинені чинниками, що виникали в людському суспільстві і насамперед у техніці вироблення знарядь праці. Не менш вражаючими були досягнення у духовній сфері. Це виявилось у появі мистецтва, розвитку міфологічної свідомості, становлення релігійних культів. Формуються перші принципи системи виховання. Поряд з первісною архітектурою до найдавнішої діяльності людини належить образотворче мистецтво. Раннім формам образотворчого мистецтва притаманні такі риси, як сюжетність, реалізм, натуралізм та анімалізм. Образне мислення спонукало людину до нових мистецьких пошуків. Яскравим доказом цього є поширення антропо- та зооморфного посуду. Розповідь про види динамічного мистецтва доісторичних епох ускладнюється відсутністю художніх творів, які збереглися з тих часів.

Уявлення про таке мистецтво дають лише археологічні пам'ятки. Під час розкопок знайдено чимало примітивних музичних інструментів, переважно створених для шумового звучання.

Тема 3. Цивілізації Давнього Сходу: світове значення. Культура давнього Дворіччя. Культура Давнього Єгипту. Культура Давньої Індії. Культура Давнього Китаю.

Великий внесок у культуру всього людства зробив Стародавній Схід. Так прийнято називати давні класові суспільства на великому терені Азії та Африки. Тут почалася людська цивілізація, виникла державність. Стародавній Схід – це країни Південної та Східної Азії, Північної та Північно-Східної Африки в період виникнення та існування рабовласницької формації з середини 4 тис до н.е. - для Єгипту, з 2 тис до н.е. – для Індії та Китаю до становлення феодалізму (3 тис н.е.) Основні центри давньосхідних цивілізацій склалися у долинах річок – Нілу, Євфрату, Тигру, Інду, Гангу, Хуанхе. До часів Давнього Сходу відносяться багато важливих відкриттів та досягнень науки, мистецтва, літератури. У тому світі зародились майже всі відомі людству філософські системи та релігії. Надзвичайна плідність давніх цивілізацій в сферах матеріальної та духовної культури робить їх невичерпним джерелом, з якого людство брало мудрість. Одним з найяскравіших і гідних подиву явищ стародавньої історії була культура стародавнього Єгипту. Більш трьох тисяч років єгипетська держава була наймогутнішою для свого часу. Релігія та, органічно пов'язана з нею, міфологія були основою основ світоглядної системи стародавніх єгиптян. В уяві стародавніх єгиптян світ був наповнений найрізноманітнішими богами та духами, що уособлювали священні тварини, птахи, риби, комахи. Єгиптологи нарахували в староегипетському пантеоні понад двох тисяч богів. Первісними творцями культури Месопотамії були шумери, досягнення яких були засвоєні та розвинуті далі вавилонянами та ассірійцями. Месопотамія вважається батьківщиною писемності, широке розповсюдження якої припадає на період близько 3000 р. до н.е. Велике значення для світової культури мала шумеро-вавилонська математика та астрономія. Багато досягнень увійшло до сучасного побуту. Специфіка індійської культури почала складатися ще в IV ст. до н. е., а перша цивілізація на території Індії з'явилася в III тис. до н. е. Тоді ж були засновані перші міста – столиці цієї цивілізації, які в своєму розвитку не тільки не поступалась шумерській та єгипетській, а й у дечому навіть перевершувала їхній рівень. Цивілізацію Індії можна уявити як фантастичний мальовничий карнавал: розмаїття звуків, барв, пахощів. Індуси – люди винахідливі й талановиті. Вони створили безліч міфів і легенд, філософських систем, різних стилів в архітектурі, музиці, танцях. Саме в глибокій давнині в Китаї склалася письменність сформувалися основні особливості мистецтва, що перетворилися у стійку традицію і канонічні правила. У Китаї склались свої неповторні особливості художнього світосприймання, народжені своєрідністю історичного шляху життєвих умов, клімату і ландшафту.

Тема 4. Культура античності. Культура Давньої Греції. Хронологія. Особливості світогляду. Крито-мікенський період. Гомерівський період. Періоди архаїки і класики. Період еллінізму. Релігія і міфологія. Свята. Наукові досягнення. Література. Драматургія. Нова антична цивілізація, що створювалась ахейцями на залишках попередньої егейської культури, була спочатку більш примітивною. Але багато елементів культури егейського світу не були втрачені і вплинули, зокрема на грецьку архітектуру, на появу геометричного стилю. Особливе ж значення мала міфологічна спадщина культури егейського світу. Критську цивілізацію світові відкрили археологічні розкопки А. Еванса на межі 19-20 ст. Інший центр егейської культури місто Мікени у 70-80 рр. 19 ст. розкопав Г. Шліман. Міфологія складала арсенал і підґрунтя всієї давньогрецької культури. Остаточне формування найхарактерніших особливостей та рис античної культури в Греції сталося у середині 8 ст. до н. е. Великі зміни, що знаменували перехід Греції від варварства до цивілізації, відбулися за короткий час. Різноманітні зв'язки греків із народами колонізованої периферії сприяли широкому культурному обміну, а відтак інтенсивному культурному розвитку. Грецька філософська та наукова традиції формувалися використовуючи досягнення інших народів: вавилонян, єгиптян, фінікійців. Фалес із Мілета, Анаксимандр, Анаксимен і Геракліт Ефеський заклали основи європейської науки. Перемога греків у греко-перських війнах створила сприятливу атмосферу для розвитку культурних особливостей античної Греції. Поступово на історичну арену виходить нова культуротворча сила - Рим, який наприкінці I ст. до н. е. утвердив своє панування в елліністичному світі, але це вже наступна доба античної культури - римська античність. Римське мистецтво багато що взяло в Стародавній Греції, але виросло воно на землі, де вже була власна, давньоіталійська культура, початок якої сягає ще III тисячоліття до н.е. і пов'язаний з мистецтвом етрусків. Характерною особливістю римського мистецтва періоду республіки була натуралістична точність зображення у портретах, практичність і водночас пишність архітектури, використання барельєфів, присвячених історичним подіям. Римляни створили свій чудовий театр, гостру комедію, мемуарну літературу, стрункі історичні твори, виробили кодекс законів (римське право стало основою всієї європейської юриспруденції).

Змістовий модуль 2. Культурні надбання епохи Середньовіччя (V – XV ст.). Культура Київської Русі. Культура епохи Відродження.

Тема 5. Культурні надбання епохи Середньовіччя (V – XV ст.). Історичні передумови становлення середньовічної культури. Періодизація. Особливості світогляду. Філософія. Освіта. Література. Художня культура. Мистецтво середньовічної Європи. Дороманський період. Романське мистецтво. Готичне мистецтво. Перехід від античності до середніх віків пов'язаний з кризою Римської імперії, порушенням рівноваги між Римом та варварськими племенами, що жили за річками Рейн та Дунай. Наукові дослідження аргументовано

довели, що середньовічній культурі притаманні і досягнення, і глибина змісту, і свої суперечності. Термін “середні віки” виник в Італії у XV-XVI ст. серед вчених-гуманістів. На сьогодні під середньовічною культурою наука розуміє культуру доби феодалізму країн Західної Європи і поділяє її на раннє Середньовіччя, або «темні віки» (V – XI ст.), високе Середньовіччя (XII – XIV ст.), або зріле, та пізнє - (XIV – XV ст.). Християнство стало ідеологічним підґрунтям всієї середньовічної культури. Культура Візантії. В історії світової культури візантійській цивілізації належить особливе, видатне місце. За рівнем освіти, духовного життя, за силою виразності та одухотворенням образотворчого мистецтва Візантія багато століть стояла попереду всіх країн середньовічної Європи. Культура мусульманського світу. Народившись з до ісламського минулого і об’єднавшись з традиціями інших цивілізацій, арабська культура зробила значний внесок у світову літературу, філософію, медицину, математику, астрономію, географію та історію. На початку VIII ст. н. е. Аравія породила лавину, що за кілька десятиліть років накрила собою велетенський простір від Середньої Азії до Іспанії. Культурна спадщина народів доколумбової Америки. Яскравою і багато в чому ще таємничою сторінкою у книзі світових цивілізацій є культура народів доколумбової Америки. Досягнення індіанців Месоамерики у сферах архітектури, мистецтва, математики, медицини випередили тогочасні досягнення європейців.

Тема 6. Культура Київської Русі. Київська Русь – якісно новий етап у розвитку слов’янської культури. Християнізація – рушій нового культурного процесу. Архітектура, живопис, музика. Освіта, література, наука. Держава Київська Русь була створена в 982 році та існувала до середини XIII ст. За цей період вона стала могутнім об’єднанням східних слов’ян в епоху Середньовіччя, державою з високим рівнем самобутньої культури. За своїм багатством та високим художніми якостями культура Русі не поступалась, а в деяких сферах навіть перевищувала досягнення народів Європи. Сучасна історична наука стверджує, що в розвитку культури Київської держави існувало дві, дуже тісно між собою пов’язані, культурні епохи: до хрещення Русі та після нього. Основу культури дохристиянської пори склали ті тисячолітні традиції, що були дуже відчутні у виробництві, побудові житла, зведенні захисних споруд, у побуті, віруваннях, фольклорі та інших сферах. В молодій державі все це було використано для розвитку та зміцнення. Хрещення Київської Русі мало дуже велике значення. Християнство внесло позитивні зміни у світогляд людей: страх перед стихійними силами природи, що лежав в основі язичництва, було замінено надією на порятунок. Християнство розширило та зміцнило культурні зв’язки Русі з Візантією, Болгарією, країнами Західної Європи. Почалось будівництво храмів. Будували з каменю. Створивши пишні храми, церква намагалась вилунувати на народ, залучити до себе, відірвавши від язичництва. Зробити богослужіння ще більш урочистим допомагав церковний спів. Розвиток культури на Русі вимагав підготовки освічених людей. При багатьох храмах та монастирях було відкрито початкові школи, де готували майбутніх священнослужителів. Богослужіння та школи вимагали книг. Тому почалась інтенсивна робота по їх виготовленню. Спочатку це були переклади з грецької на слов’янську мову. Першими руськими письменниками були священнослужителі: київський митрополит Іларіон, монах – літописець Нестор, дяк Григорій, ігумен Печерського монастиря Феодосій та інші. Найвидатнішим історичним

твором Київської Русі, серед збережених часом, є “Повість временних літ”. Одним із видів літописної літератури на Русі були життя святих (агіографія). На середину XIII ст. культура Київської Русі досягла свого найвищого рівня.

Тема 7. Культура доби Відродження. Загальна характеристика та культурні особливості епохи Відродження. Раннє Відродження. Високе Відродження. Пізній Ренесанс. Північне Відродження. Проторенесанс. Особливості історичного розвитку Італії та передумови раннього розвитку культури Відродження. Вплив візантійських та готичних традицій. Прогресивні течії Відродження. Реалізм. Секуляризація мистецтва. Раціоналізм. Наукові основи мистецтва Відродження. Традиції античності в художній культурі Відродження. Раннє Відродження. Провідна роль Флоренції, її архітектура. Вплив вивчення античної пластики на скульптуру Ренесансу. Донателло – голова нового реалістичного напрямку. Живопис. Розквіт флорентійської школи. Мистецькі здобутки Ренесансу. Загальна характеристика Високого Відродження. Гуманізм. Леонардо да Вінчі – засновник мистецтва Високого Відродження. Мікеланджело – виразник гуманістичних ідеалів і принципів мистецтва Відродження (скульптор, живописець, архітектор). Творчість Рафаеля Санті. Особливості венеціанського живопису. Джорджоне. Пізнє Відродження. Творчість Тиціана, Паоло Веронезе. Особливості Відродження у північноєвропейських країнах.

Змістовий модуль 3. Європейська культура Нового часу XVII – XIX століть. Просвітництво і бароко. Культура XIX – початку XX ст. Романтизм – реалізм – імпресіонізм: культурні параметри епохи.

Тема 8. Європейська культура XVII ст. Бароко. Починаючи з XVII ст. в Західній Європі завершувався процес формування великих національних держав на основі абсолютистських монархій. З останнім було пов’язане зростання національних особливостей культурного життя, в авангарді якого йшли Італія, Іспанія, Фландрія, Голландія, Франція.

Культурний розвиток кожної європейської країни набув своїх, лише їм притаманних рис. І все це різноманіття особливостей культурного життя не виключає спільностей його характеристик. Були створені перші розвинуті власне філософські системи. Вони відділилися від богослов’я, від епічної поезії, сприйняли зміст і методи точних наук. Нові особливості світосприймання проявляються у тих видах мистецтва, які наочніше відображають зміни людини, перш за все, її зовнішніх рис, і залежність від зовнішніх обставин – природи, суспільства, держави. Тому XVII ст. – це царина образотворчого мистецтва. Великий художній рух, що розпочався в XVII ст., не збігається хронологічно з межами століття. Так, в Італії початок припадає на першу чверть XVI ст., а у Фландрії (Бельгія), Іспанії, Франції розквіт національної школи припадає на 10-30-ті роки XVII ст. Головним завоюванням художнього життя XVII ст. вважають глибину, простір, загальне одухотворення і внутрішнє проникнення, складна єдність, відчуття зв’язку героя і предмета із середовищем. Ця якість об’єднує навіть віддалені і несхожі твори. Разом з тим відмінність художніх результатів реалізації

названих положень дала змогу розділити художні процеси епохи на два стилі. Наявність у мистецтві XVII ст. цих стилів і становить особливості образного мислення того часу. Йдеться про бароко та класицизм.

Тема 9. Просвітництво і бароко. Суспільно-політичні передумови та зміст епохи Просвітництва. Розвиток філософської думки. Роль англійської, французької, німецької літератури в житті західноєвропейського суспільства в епоху просвітництва. Художні стилі класицизму та рококо. Зародження нових музичних жанрів: Й.С. Бах, В.А. Моцарт. Російський „освічений абсолютизм”. Особливості економічного, політичного і культурного розвитку європейських країн у XVIII ст. Відображення в мистецтві буржуазних і феодально-аристократичних класових інтересів, протиріччя і боротьба стилістичних концепцій. Основні ідеї Просвітництва. Французьке мистецтво XVIII ст. Аристократичний стиль рококо. Звернення до світу людських почуттів. Архітектура рококо. Приватні будинки аристократії, міські ансамблі. Декоративно-прикладне мистецтво. Живопис. "Галантний" стиль Антуана Ватто. Розважальний та еротичний характер творів Франсуа Буше. Жан Оноре Фрагонар - майстер "галантних сцен" та портретист. Неокласицизм. Інтерес до античності. Пошук нових форм архітекторів Франції (Етьєн Луї Булле, Клод Нікола Леду). Французька скульптура. Подвійність англійського мистецтва XVIII ст. Архітектура Англії. Палладіанство. Звернення до зразків античності. Російське мистецтво XVIII ст. Особливості розвитку російського мистецтва. Будівництво Петербургу. Стиль бароко. Архітектор Франческо Бартоломео Растреллі. В європейській культурі XVIII - те - століття складна епоха. У художньому житті співіснували нові й старі, модернові й консервативні стилі. В європейській культурі XVIII - те - століття складна епоха. У художньому житті співіснували нові й старі, модернові й консервативні стилі.

Тема 10. Особливості розвитку західноєвропейської культури XIX ст. Промислова революція, науково-технічний прогрес та їх вплив на розвиток суспільного життя, художньої культури європейських країн. Основні тенденції художньої культури XIX ст. Становлення і розвиток романтизму. Критичний реалізм. Натуралізм, символізм та імпресіонізм у мистецтві. У 60-ті роки XVIII ст. в Англії, а в XIX ст. в інших європейських країнах почалася промислова революція. Прогрес суспільства неможливий без розвитку науки. XIX ст. - епоха розвитку класичного природознавства. Була створена єдина система наук. Зароджується геологія, палеонтологія, біологія, ембріологія, проводяться серйозні дослідження процесу розвитку. Внаслідок стрімкого розвитку науки і техніки в XIX ст. - на початку XX ст. культурний процес зазнав значних змін. Удосконалилась матеріальна база культури, сформувалися нові соціальні верстви населення, збільшився інтелектуальний потенціал суспільства. У XIX ст. з'являється інтелігенція. У XIX ст. відбувалося осмислення і пошук образу ідеального суспільства і шляхів створення морального ідеалу епохи у всіх галузях суспільного життя, що

знайшло своє відображення у працях економістів, філософів, і, звичайно, у художників. У літературі й мистецтві Західної Європи розвивалися різні напрями і тенденції. У складному взаємозв'язку з домінуючими напрямками знаходяться численні течії і школи, такі як: сентименталізм, натуралізм, символізм. Неокласицизм як прояв інтересу до мистецтва Давньої Греції та Риму. Романтичні тенденції в європейській скульптурі. Живопис XIX ст. Головуюча роль французької школи живопису в мистецтві Західної Європи. Романтизм як художній напрям мистецтва. Основні риси стилю.

Тема 11. Романтизм – реалізм – імпресіонізм: культурні параметри епохи. Одним з визначних художніх напрямів у мистецтві Західної Європи був романтизм. Романтизм (франц. *romantisme*) – ідейний і художній напрям в європейській та американській духовній культурі XVIII – першої половини XIX ст. В образотворчому мистецтві романтизм найбільш яскраво проявився в живописі та графіці, менш виразно – у скульптурі. Більшість національних шкіл романтизму в образотворчому мистецтві складалася в боротьбі з офіційним академічним класицизмом. Романтизм в музиці склався в 20-ті рр. XIX ст. під впливом літератури романтизму і розвивався в тісному зв'язку з ним. Головні представники романтизму в літературі Новалис, Клеменс Брентано, Е.Гофман, Генрі Гейне, Джон Кітс, Джордж Байрон, Персі Шеллі, Віктор Гюго, Жорж Санд, Адам Міцкевич, Михайло Лермонтов, В. Одоєвський, Вальтер Скотт; у музиці – Ф. Шуберт, Р.Шуман, М.Вебер, Р.Вагнер, Г. Берліоз, Н.Паганіні, Ф.Шопен, Дж.Верді, в живописі – Е. Делакруа, Т. Жеріко, Ф.О. Рунге, Дж. Констебл, У.Тернер, О. Кіпренський, О.Орловський. Наприкінці XIX ст. ідеї романтизму відроджуються і з'являється течія неоромантиків. Представники неоромантизму відкидали вульгарність, одноманітність, відсутність сильних пристрастей. Протестуючи проти буржуазної повсякденності, вони оспівували романтику небезпеки і пригод, перенісши своїх героїв або в минуле, або в незвичайні умови далеких країн. Неоромантики любили сюжети з заплутаною інтригою.

Змістовий модуль 4. Сучасна світова культура (XX – початок XXI ст.). Матеріальна культура й предметне середовище.

Тема 12 - 13. Сучасна світова культура (XX – початок XXI ст.). Розвиток основних модерністських напрямків та течій. Досягнення літератури та мистецтва соціального реалізму. Масова культура та контркультура.

Культура XX ст. – одне з найскладніших явищ в історії світової культури. В першій половині XX ст. відбулося ряд революцій, які суттєво змінили систему мислення, сколихнули Європу і вплинули на історичні процеси на всіх континентах. Соціальні потрясіння, дві світові війни, ідеологічне і політичне протистояння двох суспільних систем витіснили духовні цінності на периферію людської свідомості, дали поштовх розвитку примітивних

націонал – шовіністичних ідей, посилення культу тоталітарного руйнування старого. Світогляд людей став визначатися досягненнями наукової думки, які стали втілюватися в промисловості і техніці. Наукові досягнення впливали на формування культури ХХ ст. При всій розгалуженості, строкатості, сплутаності художніх процесів у культурі ХХ ст. можна простежити дві основні лінії історичного розвитку. Одна пов'язана з продовженням традицій реалізму (критичний, соціалістичний). Друга – з виникненням на базі декадентства і подальшим розвитком модернізму. Умовно історію культури ХХ ст. можна поділити на три основні періоди:

- а) продовження розвитку реалістичної традиції та модернізму (декадансу) (кінець ХІХ ст. – 10-ті рр. ХХ ст.);
- б) еволюція модерністських напрямків і течій (20-50 ті рр. ХХ ст.);
- в) розквіт масової культури та виникнення так званої “рок-культури” (50-90 ті рр. ХХ ст.).

Тема 14. Матеріальна культура й предметне середовище. Феномен дизайну. Історія зародження та розвитку дизайну в системі культурології. Дизайн, мистецтво і техніка. Упродовж всієї історії розвитку культури кожна людина, в міру своїх можливостей, прагнула прикрасити своє життя, зробити гарними і зручними всі предмети, які її оточують.

У ХХ ст. під впливом науково - технічного прогресу і соціальних змін в суспільстві в предметній творчості посилюються проектні, прогностичні спрямування, предметне майбутнє у конкретних предметних художніх образах. Виникла нова професія – дизайн, яка увібрала в себе предметну творчість, технічну естетику і промислове мистецтво. В останні роки питання про сутність дизайну і його роль в сучасній культурі цікавить все більше не тільки дизайнерів-практиків, а й вітчизняних соціологів, культурологів, філософів та інших представників соціально-гуманітарного знання. Дизайн, як соціальний феномен, практично завжди був поєднаний з пізнанням світу, виступаючи однією з форм його сприйняття й предметного відтворення. Архаїчна “дизайнерська” культура – найтриваліший і найзагадковіший період історії людства. Свій досвід спілкування з оточенням первісна людина передавала в міфах. Передісторія дизайну як людської діяльності, спрямованої на надання речам поряд з утилітарними естетичних та етико-престижних властивостей, виникла на найбільш ранніх щаблях історії. Її досягнення в галузі практики й теорії підготували те, що сталося в ХХ сторіччі – злиття у сфері виробництва і споживання утилітарного та естетичного, що отримало назву “дизайн”. Слід підкреслити, що дизайн – це категорія досить умовна (з англ. “design industrial”), складна, дискусійна та універсальна. Межами її конкретизації є розуміння конструктивної діяльності в контексті мистецтва, культури, ергономіки, філософії.

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Сутність культури як суспільного явища	Лекція, с/р	8
2.	Культура первісного суспільства	Лекція, с/р	8
3.	Цивілізації Давнього Сходу: світове значення	Лекція, с/р	8
4.	Культура античності	Лекція, с/р	2
5.	Культурні надбання епохи Середньовіччя (V – XV ст.).	Лекція, с/р	20
6.	Культура Київської Русі.	Лекція, с/р	8
7.	Культура доби Відродження	Лекція, с/р	2
8.	Європейська культура XVII ст. Бароко.	Лекція, с/р	8
9.	Європейське Просвітництво та мистецькі стилі XVIII ст.	Лекція, с/р	2
10.	Культура Західної Європи XIX ст. Романтизм та неокласицизм	Лекція, с/р	8
11.	Романтизм – реалізм – імпресіонізм: культурні параметри епохи	Лекція, с/р	2
12.	Сучасна світова культура (XX – початок XXI ст.)Ч.1.	Лекція, с/р	2
13.	Сучасна світова культура (XX – початок XXI ст.)Ч.2.	Лекція, с/р	6
14.	Матеріальна культура й предметне середовище	Лекція, с/р	6
			90

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Природа і культура	6
2	Ранні форми культури	6
3	Культурні надбання давньосхідних цивілізацій	6
4	Культура Візантійської імперії	6
5	Культура Арабського халіфату	6
6	Культура середньовічної Японії	6
7	Культури народів Месоамерики	6
8	Реформація і становлення культури Нового часу	6
9	Тенденції культурного розвитку в українських землях впродовж XIX століття	6
10	Культура США: традиції та звичаї	8
	Разом	62

9. Система та критерії оцінювання курсу

Кожен рубіжний контроль передбачає два змістових модулі й оцінюється за 100-бальною шкалою. Вивчення курсу завершується іспитом.

Під час контролю враховуються наступні види робіт:

- активність роботи студента на практичному занятті оцінюється до 5 балів. (Всього 7 семінарських занять по 5 балів = 35 балів);
- перевірка конспекту лекцій – 20 балів;
- аудиторна контрольна робота – до 45 балів.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність здобувача вищої освіти на заняттях). В умовах впровадження он-лайн-освіти за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, знаходження на карантині і т. інш.) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень (за графіком консультацій) виходити на онлайн-консультацію. Політика дедлайнів. Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) здобувач вищої освіти має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань.

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних»

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».